

Bir kelimenin anlamı sadece neyi anlattığıyla değil, neye zıt olarak ifade edildiğiyle oluşur.

Somut kelimelerin anlamlarını, onların karşıladıkları nesnelere işaret ederek gösterebiliriz, ancak soyut kavramlarda böyle bir şansımız yoktur. Soyutluk özü itibariyle bir *özetleme* olduğu için, kelimenin örneklerini işaret etmek zaten yetmeyecektir. Örneklere işaret etmek yetseydi, zaten soyutlamaya ihtiyaç kalmazdı. Bununla beraber, soyut kelimelerde insan zihni, anlamın bağlamında, kelimenin neyi ifade ettiğini belirlemek için onun zıt örneklerini kullanır.

Şöyle bir örnekle başlayalım: *Türk* kelimesinin pek çok anlamı vardır, ancak bu anlamlar farklı bağlamlarda, hangi kelimenin karşısına konulduğuna göre değişir:

Alman'ın zıddı olarak Türk bir ulus ismidir. Genel itibariyle 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında teşekkül etmiş ve çeşitli etnik unsurlardan mürekkep bir ulustur. Bu manada *Türk* herhangi bir müslümanlık veya Orta Asya kökeni ifade etmez. Alman vatandaşı ama Türkçe konuşan bir insan, bu manada *Türk* değildir.

Kürt'ün/Çerkes'in zıddı olarak Türk bir kavim ismidir. Bir insanın Kürtlerle ilgili bir yazıda geçirdiği "Türk" kelimesi, her ne kadar siyasi olarak *üst kimlik* ifade ediyor denilse de, gerçekte bir kavim ismidir. Kürdün zıddı olarak kullanıldığında, bu kelime Orta Asya'dan 10-14. yüzyıllar arası gelmiş bir kavmi ifade eder.

Gavurun zıddı olarak Türk aslında *Müslüman* anlamındadır. İsmet Özel'in kastettiği mana bu olsa gerektir, ancak kendisi bir anlambilim tahlili yapmadığı ve maksadı da zaten bu olmadığı için, günümüzde çok tali kalmış bu anlamı sanki asıl anlamıymış gibi zorlaması gülünçtür. *Yanlış anlaşılma için* bu kadar gayret göstermek için herhalde büyük şair olmak gerekir.

Kazak/Kırgız/Azeri'nin zıddı olarak Türk Anadolu coğrafyasına yayılmış ve müstakil bir lehçede Türkçe konuşan bir insan topluluğudur. Burada da mesela, Kırgız'a karşı Türk, Azerileri ihtiva edebilecekken, Azeri'ye karşı Türk, sadece İstanbul Türkçesi konuşan bir insan topluluğunu ifade eder.

Bu farklı anlamları her gün birbiri yerine kullanarak, sanki bütün Türk vatandaşları, müslümanmış ve İslam'a hizmet etmek boyunlarının borcuymuş, hasbelkader Türkiye sınırlarında doğduğu için vatandaşlık bağı bulunan bir Kürt de mesela, Orta Asya kökenliymiş ve bununla gurur duyması gerekirmiş gibi yapmanın manası yoktur.

Türk bu sebeple her bağlamda farklı anlam kazanmaya yatkın bir kelimedir ve gerçek manasının anlaşılması için o bağlamda hangi kavramın zıddı olarak kullanıldığına dikkat etmek gerekir.